

Република Србија
Агенција за борбу против корупције
Царице Милице 1
Београд

Предмет: Захтева за приступ информацијама у вези са поступањем Агенције у случајевима могућег кршења прописа у текућој изборној кампањи за локалне изборе у Београду

Поштовани,

Антикорупцијском саветовалишту организације Транспарентност Србија се обратило неколико грађана, износећи податке и сумње да је прекршен Закон о Агенцији за борбу против корупције, Закон о финансирању политичких активности, као и други прописи који уређују понашање јавних функционера, политичких субјеката, органа власти или медија у вези са текућом изборном кампањом (избори за одборнике у Београду и другим градовима). На основу ових обраћања, а имајући у виду да се Транспарентност Србија још од 2004. године бави праћењем финансирања изборних кампања и поштовањем других повезаних прописа, започели смо прикупљање и анализу података о спорним догађајима и евентуалном поступању државних органа. У том смислу, потребне су нам следеће информације од Агенције за борбу против корупције:

1. Информација о томе да ли је Агенција прикупљала податке од органа власти, политичких субјеката, јавних функционера и других лица, на основу својих овлашћења из Закона о Агенцији за борбу против корупције и Закона о финансирању политичких активности, а у вези са гостовањем градског менаџера (Београд) Горан Весића, кандидата за одборника у скупштини Града Београда на листи "Александар Вучић - зато што волимо Београд" у забавној емисији "Жикина шареница" 27. јануара. Снимак емисије се налази на линку: <http://www.rts.rs/page/tv/ci/story/17/rts-1/3016500/zikina-sarenica.html> Прегледом емисије смо стекли уверење да постоји кршење Правилника о обавезама пружалаца медијских услуга током предизборне кампање који прописује следеће: "Забрањено је током предизборне кампање емитовати игране, документарне, забавне или друге сличне програмске садржаје у којима се појављује функционер или истакнути представник подносиоца изборне листе или кандидат".

У вези са тим, вероватно је да постоји и кршење Закона о избору народних посланика, у делу који се (на основу Закона о локалним изборима) примењује на локалне изборе. Наиме, у члану 49. прописује се да организацијама које емитују радио и телевизијски програм, чији је оснивач Република Србија, није дозвољено под било којим условима, представљање кандидата и изношење и образлагање програма подносилаца изборних листа у комерцијалном, забавном или другом програму). Иако је ово питање првенствено у надлежности Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ), надлежност Агенције би могла постојати у вези са евентуалним омогућавањем коришћења јавних ресурса за промоцију политичких субјеката.

2. Информација о томе да ли је Агенција прикупљала податке од органа власти, политичких субјеката, јавних функционера и других лица, на основу својих овлашћења из Закона о Агенцији за борбу против корупције и Закона о финансирању политичких активности, или предузимала друге мере, а у вези са промоцијом кандидата са листе "Александар Вучић - зато што волимо Београд" у Земунској гимназији.

Информације о овом догађају смо сазнали из достављеног линка <http://rs.n1info.com/a359120/Bg-Izbori/Vesic-Gurovic-Grbovic-i-Ilic-u-Zemunskoj-gimnaziji.html>

У овом случају би се евентуална повреда закона могла огледати у томе што је у школама забрањено спроводити политичке активности, на основу члана 113. Закона о основама система образовања и васпитања („У установи је забрањено страначко организовање и деловање и коришћење простора установе у те сврхе“). Омогућавање политичке промоције у школском објекту би могло да представља такође и повреду начела и правила о вршењу јавне функције, када је реч о одговорним лицима у Земунској гимназији. Уколико је Гимназија омогућила политичку промоцију (то јест, ако су њени представници били упознати са природом ове посете), онда би то могло да представља и повреду Закона о финансирању политичких активности, будући да је забрањено да се изборне активности финансирају од стране јавних установа, што укључује не само донације, већ и бесплатне услуге, попут уступања просторија (члан 12, став 1).

3. Информација о томе да ли је Агенција прикупљала податке од органа власти, политичких субјеката, јавних функционера и других лица, на основу својих овлашћења из Закона о Агенцији за борбу против корупције и Закона о финансирању политичких активности, или предузимала друге мере, а у вези са могућим коришћењем јавних ресурса за промоцију страначког скупа. Наиме, на Фејсбук страници градске општине Вождовац објављен је позив грађанима на дружење са председником Републике Србије, Александаром Вучићем, у УСЦ Вождовац на Бањици, у суботу 3. фебруара, у 12. часова. Тај скуп је, у ствари, био предизборни скуп СНС, односно листе "Александар Вучић - зато што волимо Београд" која учествује на мартовским изборима за одборнике у скупштини Града Београда. Овај позив је објављен у понедељак, 29. јануара 2018. <https://www.facebook.com/GOVozdovac/photos/a.929409740437083.1073741830.167385353306196/1758458937532155/?type=3>

На питање једног грађанина због чега градска општина позива на дружење са председником Републике користећи лого СНС-а није одговорено на ФБ профилу ове општине. Сличан позив је поново објављен 5. 2. 2018. године (поново на Фејсбук страници градске општине). Грађани који су нам се обратили, обавестили су нас да су на Лекином брду затекли плакате истог изгледа као позив на сајту СНС-а на којем је и објављен извештај са истог догађаја, у коме је представљен као „митинг листе 'Александар Вучић - зато што волимо Београд!' на Вождовцу“ <https://www.sns.org.rs/novosti/vesti/vucic-nas-je-posao-da-radimo-za-buducnost-gradjana>

Истражујући наводе грађана, уочили смо да је најаву митинга СНС објавио тек 2. фебруара на свом сајту (дан уочи одржавања), што је потом пренето и на твитер налогу и фејсбук страници ове политичке странке. То нас наводи на закључак да грађани који су претходно путем општинске фејсбук странице били обавештени о "дружењу са председником" нису имали начина да пре тог момента установе да се заправо ради о скупу подршке једној изборној листи (политичком субјекту). У вези са овим догађајима, може се закључити да би предмет испитивања могло да буде евентуално кршење правила о финансирању политичких активности у погледу коришћења јавних ресурса за промотивне активности једне политичке странке, односно коалиције, пре свега у најави догађаја.

4. Информација о томе да ли је Агенција прикупљала податке од политичких субјеката, јавних функционера и других лица, на основу својих овлашћења из Закона о Агенцији за борбу против корупције и Закона о финансирању политичких активности, или предузимала друге мере, а у вези са случајем када је Социјалдемократска партија Србије у кампањи користила брендирана возила за превоз болесних, старих и немоћних.

Податке о овоме смо уочили на основу добијеног линка веб странице: <http://www.sdpsrbije.rs/vesti/sdp-srbije-pomaze-sugradjane-prevoz-za-naistarije-i-najugrozenije/> У овом случају би спорно могло бити питање коришћења ресурса политичке странке за активности које нису политичке, односно питање повезаности оваквих трошкова са изборном кампањом. Подсећамо да се Агенција у прошлости више пута оглашавала у вези са сличним примерима, упозоравајући на њихову незаконитост. У вези са сличним појавама може се поставити и питање евентуалног кршења других прописа (о здравственој заштити када се врше лекарски прегледи и слично). Када је реч о конкретном догађају, односно политичкој промоцији СДПС у клубу пензионера Звездаре, према информацији која је објављена на сајту овог политичког субјекта, догађај се одиграо у просторијама једног удружења и то удружења које функционише „у оквиру Савеза пензионера Србије“. С друге стране, Закон о финансирању политичких активности забрањује да се политички субјекти финансирају (укључујући и бесплатне услуге, попут омогућавање промоције) од стране удружења, а поставља и ограничења за финансирање из јавних ресурса (уколико је ово пензионерско удружење корисник буџета, што нам није познато). Поред тога, из објављене вести би се могло закључити да је председник странке СДПС који је уједно и министар, са пензионерима дискутовао и о неким питањима из надлежности министарства којим руководи (ваучери за путовања), или да су макар саговорници наметнули ту тему. У сваком случају, предмет могућих провера би могло бити поштовање правила из члана 29. Закона о Агенцији за борбу против корупције, у погледу јасног предочавања својства у којем наступа носилац јавне функције, који је уједно и носилац функције у политичкој странци.

5. Информација о томе да ли је Агенција прикупљала податке од органа власти, политичких субјеката, јавних функционера и других лица, на основу својих овлашћења из Закона о Агенцији за борбу против корупције и Закона о финансирању политичких активности, или предузимала друге мере, а у вези са посетом министарке грађевинарства Зоране Михајловић Обреновцу, у својству јавног функционера. О тој посети смо добили упит од грађанина, а провером веб странице Министарства смо прикупили додатне податке, на адреси: <http://www.mgsi.gov.rs/cir/aktuelnosti/mihajlovitsheva-u-infrastrukturu-obrenovca-ulozhili-smo-dva-miliona-evra>

Према информацијама које смо добили, у Обреновцу је одржан скуп и на њему је је госпођа Михајловић говорила да грађани "лажна обећања не могу чути од Српске напредне странке". На тај начин би, ако је информација истинита, била промовисана у позитивном светлу та политичка странка. Поред тога, према објави са сајта Министарства, министарка је рекла и следеће: „Данас сам овде не да бих вам давала лажна обећања, то чине неки други, попут Ђиласа и Шапића, не би ли се опет вратили да униште оно што ми поправљамо. Данас сам ту да чујем вас и да помогнем да живот у Скели буде још бољи“. Иначе, поменути (Драган) Ђилас и (Александар) Шапић су кандидати на изборима за одборнике у скупштини Града Београда који се одржавају 4. марта 2018, и представници су политичких субјеката који су супарници политичком субјекту чији је функционер министарка Михајловић.

На скупу је, према објављеним информацијама, министарка обећавала, како се може разумети у име јавних предузећа, помоћ грађанима за решавање појединачних проблема - у конкретном случају из вести и са снимка - за изградњу цркве <http://rs.n1info.com/a362254/Vesti/Vesti/Zorana-Mihajlovic-u-obrenovackoj-mesnoj-zajednici-Skela.html>

Овим састанцима и изјавама су присуствовали и други јавни функционери, из градске општине Обреновац, и из ЈП Путеви Србије. У вези са свим тим, могло би бити разлога за испитивање поштовања обавеза јавних функционера из члана 29. Закона о Агенцији за борбу против корупције, поштовања правила о забрани коришћења јавних ресурса за политичку промоцију.

У Београду,

дана 20. 2. 2018. године

Раде Ђурић

Транспарентност Србија